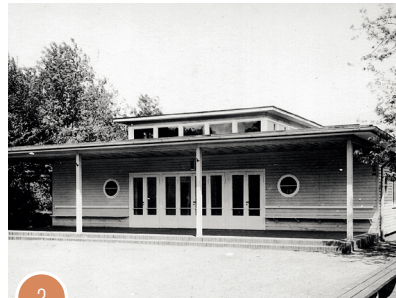

1

DOM GALERIOWY WIELORODZINNY**Adres:** ul. Tramwajowa 2**Powierzchnia:** 12 mieszkań – 48 m²,
6 mieszkań – 60 m²**Projektanci:** Paul Heim (1879–1963),
Albert Kempster (1883–ok. 1941)**Konstrukcja:** szkielet żelbetowy
wypełniony ceglami żużłowymi**Stan obecny:** dom mieszkalny

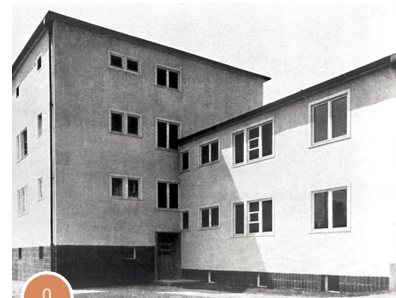
2

PRZEDSZKOLE DLA 60. DZIECI**Adres:** ul. Wróblewskiego 18**Powierzchnia:** 296,3 m²**Projektanci:** Paul Heim (1879–1963),
Albert Kempster (1883–ok. 1941)**Konstrukcja:** system „Doecker” firmy
„Christoph & Unmack A.G.” – system
prefabrykowanych paneli drewnianych
do montażu na placu budowy**Stan obecny:** spłonął w 2006 roku.
Odbudowany w 2013 roku jako siedziba
Dolnośląskiej Okręgowej Izby Architektów.

3-6

DOM OŚMIORODZINNY WIELOKATKOWY**Adres:** ul. Tramwajowa 2a**Powierzchnia:** 2 mieszkania – 60 m²,
4 mieszkania – 45 m², 2 mieszkania – 70 m²**Projektant:** Gustav Wolf (1887–1963)**Konstrukcja:** konstrukcja szachulcowa (belki
10×12 cm) z zewnętrzną i wewnętrzną
okładziną z płyt wiórowych typu „Heraklith”**Stan obecny:** dom mieszkalny

7

DOM WIELORODZINNY WYSOKOŚCIOWY**Adres:** ul. Tramwajowa 2b**Powierzchnia:** 24 mieszkania – 57 m²**Projektant:** Adolf Rading (1888–1957)**Konstrukcja:** szkielet stalowy (odstęp
słupów 4×3,5 m) wypełniony płytami
gazobetonowymi typu „Schima”
o wymiarach 16×30×50 cm**Stan obecny:** dom studencki „Pancernik”
Uniwersytetu Wrocławskiego. Budynek
znacznie przebudowany w stosunku do
pierwotnej postaci.

9

DOM WIELORODZINNY**Adres:** ul. Tramwajowa 4**Powierzchnia:** 4 mieszkania – 45,5 m²,
4 mieszkania – 62 m²**Projektant:** Emil Lange (1884–1968)**Konstrukcja:** ramy stalowe systemu
„Spiegel” wypełnione płytami
z gazobetonu „Schima”
(50×30–40×15 cm)**Stan obecny:** dom mieszkalny

10-22

**DOMY JEDNORODZINNE W ZABUDOWIE
SZEREGOWEJ****Adres:** ul. Tramwajowa 6–30**Powierzchnia:**3 mieszkania – 86 m² (nr 10–12),3 mieszkania – 91 m² (nr 13–15),2 mieszkania – 86,07 m² (nr 16–17),3 mieszkania – 78 m² (nr 18–20),148,86 m² (nr 21) i 94,2 m² (nr 22)**Projektanci:**

Ludwig Moshamer (nr 10–12),

Heinrich Lauterbach (nr 13–15),

Moritz Hadda (nr 16–17),

Paul Häusler (nr 18–20),

Theo Effenberger (nr 21–22)

Konstrukcja: szkielet żelbetowy wypełniony
pustakami z betonu komórkowego (12×14×25
cm) (nr 10–12), mur z cegły żużlowej (ściany
nośne między sekcjami szeregowki grubości25 cm) (nr 13–15), szkielet żelbetowy
wypełniony pustakami żużłobetonowymi
grubości 25 cm (nr 16, 17), mur z cegły
ceramicznej grubości 25 cm (nr 18–20),
technika „Kilgus” – dwie pionowo stojące
płyty żużłobetonowe z pustką, w miejscach
obciążonych pustką wypełniona betonem
z wkładkami stalowymi (nr 21–22)**Stan obecny:** domy mieszkalne

26-27

**DOM DWURÓDZINNY WOLNO STOJĄCY
Z GARAŻAMI****Adres:** ul. Dembowskiego 11/13**Powierzchnia:** 2 mieszkania – 185 m²**Projektant:** Theo Effenberger (1882–1968)**Konstrukcja:** technika „Leipziger” – dwie
ścianki z pustaków ceramicznych z cegłą
wiązącą z betonu „Portophor”**Stan obecny:** dom mieszkalny

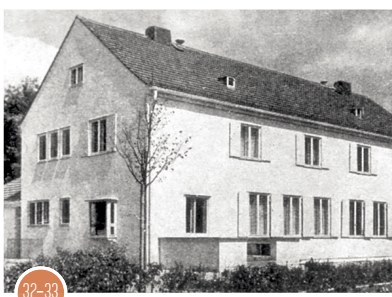
28

**DOM JEDNORÓDZINNY WOLNO STOJĄCY
Z GARAŻAMI****Adres:** ul. Dembowskiego 9**Powierzchnia:** 149 m²**Projektant:** Emil Lange (1884–1968)**Konstrukcja:** szkielet stalowy wypełniony
płytami z gazobetonu „Schima” grubości 17cm**Stan obecny:** dom mieszkalny

29-30

DOM DWURÓDZINNY WOLNO STOJĄCY**Adres:** ul. Zielonego Dębu 23/25**Powierzchnia:** 2 mieszkania – 148 m²**Projektant:** Paul Häusler (daty nieznane)**Konstrukcja:** mur ceglany o grubości 44 cm
z pustką wypełnioną żużlem (25×12 cm)**Stan obecny:** dom mieszkalny

31

**DOM HOTELOWY DLA OSÓB SAMOTNYCH
I MAŁŻEŃSTW BEZDZIEŃNYCH****Adres:** ul. Kopernika 9**Powierzchnia:** 16 mieszkań – 37 m²,
32 mieszkania – 27 m²**Projektant:** Hans Scharoun (1893–1972)**Konstrukcja:** szkielet żelbetowy (typu
„budowla z kart” – Karteblattbauweise),
wylewany „na mokro”, ramy ustawione
w rozstawie 3 i 3,5 m**Stan obecny:** hotel

32-33

DOM JEDNORÓDZINNY WOLNO STOJĄCY**Adres:** ul. Kopernika 7/8**Powierzchnia:** 165 m² i 189 m²**Projektant:** Gustav Wolf (1887–1963)**Konstrukcja:** konstrukcja szachulcowa
z zewnętrzną i wewnętrzną okładziną z płyt
wiórowych typu „Tekton”**Stan obecny:** niezachowany

35

DOM JEDNORÓDZINNY WOLNO STOJĄCY**Adres:** ul. Zielonego Dębu 17**Powierzchnia:** 180 m²**Projektant:** Heinrich Lauterbach (1893–1976)**Konstrukcja:** mur z cegły ceramicznej
grubości 44 cm**Stan obecny:** dom mieszkalny

36

DOM JEDNORÓDZINNY WOLNO STOJĄCY**Adres:** ul. Zielonego Dębu 19**Powierzchnia:** 202 m²**Projektant:** Moritz Hadda (1887–ok. 1942)**Konstrukcja:** mur z cegły ceramicznej
grubości 44 cm z pustką powietrzną**Stan obecny:** dom mieszkalny

37

DOM JEDNORÓDZINNY WOLNO STOJĄCY**Adres:** ul. Zielonego Dębu 21**Powierzchnia:** 149 m²**Projektant:** Ludwig Moshamer (1885–1946)**Konstrukcja:** mur z cegły ceramicznej
grubości 44 cm z pustką powietrzną**Stan obecny:** dom mieszkalny**Osiedle wystawy WuWA**

wyróżnia różnorodność propozycji
mieszkań i domów skierowanych
do różnych grup społecznych –
zaproponowano formy zarówno dla
odbiorców zamożnych, jak i dla rodzin
o niskich dochodach. Pokazano
nowatorskie propozycje związane
z toczącą się wówczas dyskusją
o formach mieszkaniowych – takie
jak „dom – wspólnota” projektu Adolfa
Radinga (dom nr 7) czy dom dla osób
samotnych i małżeństw bezdzietnych
projektu Hansa Scharouna (dom
nr 31). Zgodnie z tendencjami
społecznymi ukierunkowanymi na
zaangażowanie zawodowe kobiet
i konieczność zapewnienia opieki nad
dziećmi przewidziano przedszkole
i mały sklepik.

Architekci zieleni zaplanowali

tereny zielone do wspólnego użytku
oraz propozycje zagospodarowania
ogrodów przydomowych.
W przygotowaniu koncepcji
architektonicznych i przy urządzaniu
wnętrz brały udział przedstawicielki
Związku Gospodyń Domowych.
Budowa osiedla trwała zaledwie
3 miesiące. Twórcy osiedla WuWA
dowiedli, że przyjęcie nowych
technologii oraz ich rozsądne
wykorzystanie mogą przynieść
w rezultacie nowe wartości,
a twórczość artystyczna i myślenie
kategoriami technicznymi nie
wykluczają się wzajemnie.

OSIEDLE WUWA

WuWA to jedno z sześciu

wzorcowych osiedli Werkbundu zrealizowanych w Europie na przełomie lat 20. i 30. minionego stulecia. Nowatorskie spojrzenie na procesy urbanizacji, przeludnienie miast, oczekiwania społeczeństwa w sferze jakości życia, możliwość stosowania w budownictwie nowych technologii – wszystkie te aspekty stanowiły wyzwanie dla urbanistów i architektów okresu międzywojennego. Osiedla wzorcowe miały być początkiem zupełnie nowego, nieobciążonego tradycją budownictwa, zmieniającego na trwałe człowieka i jego życie. Były eksperymentem szczególnej wagi, którego efekty w decydującej mierze przyczyniły się do rozwoju nowoczesnej architektury XX wieku.

Wzorcowe osiedle WuWA

powstało w ramach wystawy „Mieszkanie i Miejsce Pracy” otwartej 15 czerwca 1929 roku. Autorami koncepcji urbanistycznej są Adolf Rading i Heinrich Lauterbach. Poszczególne domy usytuowano swobodnie wśród zieleni, tak aby zapewnić mieszkańcom wystarczający dostęp powietrza, światła i słońca. Projekty domów opracowali architekci będący członkami śląskiej sekcji Werkbundu. Celem było stworzenie nadających się do powielenia rozwiązań mieszkań małych i średnich – funkcjonalnych, wygodnych, wyposażonych w wodę, ogrzewanie i prąd, a jednocześnie dostępnych dla przeciętnego klienta.

Osiedle WuWA we Wrocławiu

jest więc wyjątkowym zespołem dziedzictwa kulturowego na skalę światową. Szczęśliwie zachowało się do dzisiaj nieomal w oryginalnym stanie. Atrakcyjne jest również jego położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Hali Stulecia, Zoo i Parku Szczytnickiego z Ogrodem Japońskim. W czerwcu 2014 roku osiedle WuWA obchodziło 85. urodziny i choć jego zabudowa wymaga rewitalizacji, idea osiedla nadal jest młoda. Co więcej, zaproponowane przez jego autorów rozwiązania są dzisiaj nie tylko aktualne, ale stanowią inspirację dla młodego pokolenia architektów i urbanistów.

